33. nedjelja u vrijeme kroz godinu, godina A

Sv. Nikola Tavelić e drugovi, mučenici

Hrvatska crkva sv. Jeronima – 15. studenoga 2026., 18,00

Susret hrvatskih rimskih studenata

Hvaljen Isus i Marija!

Draga braćo i sestre, Gospodin vam dao mir!

Radosno vas sve pozdravljam. Danas se spominjemo svetog Nikole Tavelića i njegovih drugova, od kojih nemamo zemnih ostataka. 14. studenoga 1391., kod Jafskih vrata, Nikola i trojica njegove braće bili su ubijeni; tijela su im potom spaljena, a pepeo raspršen, kako kršćanima ne bi ostalo ništa što bi častili. Od njih nije smjelo ostati ništa. Pa ipak, šesto trideset i pet godina kasnije, u jednoj hrvatskoj crkvi u Rimu, mladi hrvatski studenti još uvijek izgovaraju njegovo ime, a njegov je spomen živ.

Zahvaljujem vam što ste me pozvali ove godine kad Franjevačka obitelj obilježava osamstotu obljetnicu Preminuća svetoga Franje. Nalazimo se u domu sv. Jeronima koji je napustio Rim kako bi otišao u Betlehem i kako bi u Svetoj zemlji svoj život potrošio za Sveto pismo. I Nikola je napustio svoj Šibenik kako bi otišao u Jeruzalem. Ista je zemlja privukla obojicu.

Evanđelje govori o čovjeku koji je, prije polaska na put, slugama „daje svoj imetak“. Matej ovdje rabi glagol koji nalazimo malo dalje, na pragu muke: „Sin Čovječji predaje se da se razapne“ (Mt 26,2). U grčkom je isti glagol: *paradídōmi*.

Gospodar predaje svoj imetak, a malo kasnije Isus predaje samoga sebe.

Ono što nam Bog povjerava njegovo je, prije nego što će postati naša baština; i na kraju sam je Sin položen u naše ruke.

Riječ je o ogromnom dobru. Jedan talent vrijedio je šest tisuća denara, to jest šest tisuća dnevnica, oko dvadeset godina truda. I sluga koji je primio samo jedan talent u ruci drži zaradu cijelog života. U ovoj prispodobi nitko ne prima malo.

Tragedija trećega sluge ne započinje lijenošću, nego slikom Boga: „Gospodaru! Znadoh te: čovjek si strog… Pobojah se stoga, odoh i sakrih talenat tvoj u zemlju.“ Nije razumio gospodara. Tko zamišlja Boga kao strogog kontrolora, iskapa rupu u koju će skloniti na sigurno što je primio da bi ga mogao vratiti netaknuto. Čini se da je to najsigurnije mjesto. Pavao, u drugom čitanju, upozorava protiv takve sigurnosti:

„Dok još budu govorili: 'Mir i sigurnost', zadesit će ih iznenadna propast.“ Prema evanđelju, život koji je spremljen na sigurno u opasnosti je da postane izgubljen život.

Po povratku, gospodar ne uzima svoje talente. Ostavlja ih svojim vjernim slugama. Čak im ih još i dodaje, te svakome kaže: „Uđi u radost svoga gospodara.“ Došli su kako bi vratili, a nalaze gospodara koji ponovno daje.

Nikola, rođen u Šibeniku oko 1340., bio je oko dvanaest godina misionar u Bosni. Potom, 1383. godine, stiže u samostan na brdu Sionu, gdje je živio osam godina s trojicom braće koji su došli iz Francuske i Italije: Deodatom, Petrom i Stjepanom. Imali su jednu kuću, jedno bratstvo i jedan časni zadatak: čuvati sveta mjesta. Rekli bismo danas da je to bio uglavnom siguran položaj.

11. studenoga 1391. izišli su iz te sigurnosti. Nakon što su se posavjetovali s dvojicom teologa, sastavili su napismeno pisanu izjavu o kršćanskoj vjeri, došli su pred jeruzalemskog kadiju i javno je pročitali. Kad im je bilo rečeno da to trebaju povući, oni su odbili. Slijedila su tri dana tamnice, a onda smrt.

Priznajem da ova stranica povijesti u nama budi neugodnosti, i dobro je da je tako: danas ne bismo išli pobijati islam pred muslimanskim sucem. Sâm Franjo, u Nepotvrđenom Pravilu, braći koja „idu među Saracene“, naznačuje dva načina kako biti među njima. Prvi je način da „ne prave svađa ni prepirka, nego da budu pokorni svakoj ljudskoj ustanovi radi Boga i da se priznaju kršćanima.“ Drugi je način da, „kad vide kako se to Bogu mili, navješćuju riječ Božju.“

Svati Pavao VI., o njihovoj kanonizaciji 1970. godine, njihovo je svjedočanstvo pripisao zanosu i žaru. Ono je bilo paradoksalno i naizgled nepotrebno, ali ipak dragocjeno jer je „potvrđeno potpunim darom sebe.“

Takav postupak bio je vlastit njihovom vremenu, ali se motivacija odnosi i na nas. Nisu mogli Krista zadržati za sebe i zato nisu iskopali nikakvu rupu. Svijet takvu ljubav naziva glupošću, a Pavao je naziva ludošću križa. A Franjo je pred braćom okupljenom uz Porcijunkulu, izjavio da Gospodin želi da on bude „nova luda u svijetu.“

U istom poglavlju Nepotvrđenog Pravila (NpPr XVI, 10-11) sveti Franjo piše riječi koje nam pomažu razumjeti naše mučenike:

„I sva braća, gdje god bila, neka imaju na umu kako su dali sebe i predali svoja tijela Gospodinu našemu Isusu Kristu. I iz ljubavi prema njemu moraju se izložiti neprijateljima vidljivim i nevidljivim, jer Gospodin veli: 'Tko izgubi život svoj poradi mene, spasit će ga za život vječni.'“

Darovali su se, predali su se: riječ prispodobe ulazi u život ove braće, kao što je ušla u život svetoga Franje.

Prije osamsto godina, uvečer 3. listopada 1226., uz Porcijunkulu, tražio je da ga polože gologa na golu zemlju. Toma Čelanski donosi riječi koji je tada Franjo uputio braći: „Ja sam svoje učinio, a što vi treba da učinite, neka vas pouči Krist!“

Čitajmo ih uz današnje evanđelje, gdje dobri sluga kaže: „Gospodaru! Pet si mi talenata predao. Evo, drugih sam pet talenata stekao!“

Franjo ne vraća jedan zakopani talent. On vraća sebe samoga, ne zadržavši ništa, ni odjeću, a braći prenosi zadatak: sad je na vama red da učinite svoje.

Dragi studenti, danas je Rim ono gdje je red na vama. To je talent za Crkvu i za društvo i ima istu važnost kao onaj iz evanđelja.

Za onoga koji studira opasnost obično nije u lijenosti, nego ponajprije duboko iskopana rupa: naslov koji štiti, karijera koja pruža zaklon, znanje koje se može iskoristiti za obranu sebe. Licencijat iz teologije može se sakriti kao novčić ispod zemlje.

I Nikola i njegova braća posvetili su se proučavanju: pisali su, savjetovali se s teolozima. No, njihovo je proučavanje završilo na trgu, pred onima koji ne vjeruju. Strašljivome sluzi gospodar zamjera što nije novac uložio kod novčara: znanje donosi plod kad se dijeli.

Pitajmo se koji smo dar pohranili u zemlju iz straha, iz straha da ćemo pogriješiti, iz straha od suda drugih, iz straha od Boga kojega zamišljamo strogim. I prije sljedeće nedjelje izvucimo svoj dar iz zemlje, za nekoga s imenom.

Kad se vratite u Hrvatsku, u Bosnu i Hercegovinu, ili gdjegod budete poslani, sjetite se da je Nikola pošao iz Šibenika i više se nije vratio.

Nismo svi pozvani na mučeništvo, ali Krist nije predan nikome od nas da bismo ga zadržali za sebe.

Pavao nas uvjerava da nas Krist, kada dođe, neće naći u tami, jer smo sinovi svjetlosti i sinovi dana. A njegov sud započinje riječju radosti: „Valjaš, slugo dobri i vjerni.“

To je riječ koju su Nikola, Deodat, Stjepan i Petar čuli na Jafskim vratima i koju je sveti Franjo čuo na goloj zemlji uz Porcijunkulu.

Večeras, u razlomljenom kruhu, Krist se još jednom predaje u naše ruke.
Sveti Nikola Taveliću, moli za nas!

Fr. Massimo Fusarelli, OFM